

Yang Yadwang Isinulat Ni Pablo Tung Ni TIMOTEO

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Atiing pagtaklib da yang epat ang takun yang pagsulat na tung primirung isinulat na tung ni Timoteo, ipinadeep si kang uman ang ipinakulang yang Adi duun tung Roma ang nagaranan tung ni Nero. Ya ray uras ang ipinagsulat si ka ni Pablong uman tung ni Timoteong duun pa agpanirbian tung sam pundaan duun tung siudad yang Efeso. Yang nabtangan ni Pablong atii, mas maliwag kay tung primirung pagkaditini na. Tung uras ang atii, mapungaw ka yang isip na ay natetenged durung mga putul nang mga tumatalig ang taga duun tung parti Asia ang namanalyud da ilem tung anyang namagingwara. Pati ti Figelo durua ni Hermogenes, ya ka (1:15). Asta nganing ti Demas, ya ka (4:10). Ultimu ra ilem ti Duktur Lucas ang nagpakiunung tung anya duun tung kaliwagan ang atii (4:11). Kapurisu durung kalelyag na ang ti Timoteo tung makali, mangay duun tung anya (4:9). Kumus durung paglalangkagen na tung ni Timoteo, madua rang bisis inulit na (4:9, 21) yang imbitar na.

Dispuis may mga ituyun nang impurtanti tung ni Timoteo. Dapat ang magagwanta tung mga kaliwagan ang mapasaran na arangan da ilem tung pangerengan na tung ni Ginuung Jesus

duun tung Efeso (2:1-13). Ipinagpapusigir na ka tung anyang magpabung tung sasang manigubrang anday maeyakan na tung ubrang ipiniar tung anya (2:14-26). Ipinabantay na ka tung anya natetenged tung sistima yang kadaklan ang mga tau tung uri ta kaldaw ang durug kalain (3:1-9). Pinaktel na ra ka dayun yang isip nang magpadayun tung pagparanangeren na tung kamatuuran ang para asan da magluang mas maktel yang panirbian na tung Dios (3:10-17). May ultimung itinuwul na tung ni Timoteo ang talusun na ra ka enged yang tanan ang ipinagpiar na tung anyang ubraen (4:1-5). Nagpakdek da ka tung anya ang alenget da yang uras ang ipagpablag na ang asan da nga kumplituay na yang pagirintrigaen na yang sadili na tung ni Ginuung Jesus (4:6). Dispuis sinambit na ka yang durug tinlung nagielat ni Ginuung Jesus tung anya natetenged pinagtalus na ra yang kumpurming ipiniar na tung anya (4:7-8).

Tung kauri-urian yang sulat na, may dumarumang itinuyun na tung ni Timoteo (4:9-15). Inulit na ka dayun kung unu pay nainabu tung primirung pabista tung anya ang maskin anday nangerengan tung anya, indi ka enged pinawayaan ni Ginuung Jesus ang asta yang puidi ra rin ang mainabu, indi nainabu (4:16-18).

Yang Intrada Yang Sulat (1:1-2)

¹ Yang may sulat tia, yuung ti Pablong naging sasang apustul ang pangerengan tung ni Jesu-Cristo natetenged tung kalalangan yang Dios.

Tinuwulaw nganing anyang magparakawutun tung mga tau natetenged tung pagkataung baklu ang pinangakuan na ang ya ray ipaeyang na tung kumpurming tinu pay magtalig yang sadili na tung ni Jesu-Cristong magpatapnay. ² Timoteo, sinulatana ra yeen ay agkawigena yeen ang sasang anaung nagagegmaanu ta duru gated atiing primiru, pinainunukuana ra yeen kung ya pa agari yang pagtalig mu yang sadili mu tung ni Ginuu ta*.

Yang nagipagampuu para tung nuyu ang mas pang maispirinsiaan mu yang kaneeman may yang kaildaw may yang kalimengan ang pagipakdul yang Ama tang Dios durua ni Ginuu tang Jesu-Cristo.

Nagapasalamatan Na Tung Dios Yang Pagtaraligen Ni Timoteo (1:3-5)

³ Pagpasalamataw tung Dios ang yay nagatuuanu ang pariu ka tung mga kinaampuu ig limpiung pisan yang painu-inuung pagtuu tung anyang anday basulun na tung yeen. Tung pagpasalamatu tung anya, nagademdemana yeen ang nagipagampung pirmi, lawiig kaldaw.

⁴ Ay pagyenget-yengetan da ngani ta duru yang isipung magita-ita si kang uman ugud magkasadya si ka yang isipu. Ay kipurki atiing pagbelag ta, nagademdemanu ang minelawelaan da ta luuk yang mga mata mu. ⁵ Yang nagademdemanu enged ya ra yang pagtaraligen

* **1:2** 1:2 "...yang pagtalig mu yang sadili mu tung ni Ginuu ta" tung bitalang Giniriego, puidi kang maning taa: "...tung pagparanangeren mu tung tamang nagitulduk sigun tung kalibrian ta."

mu tung ni Ginuung Jesus ang tedek ang pisan tung pupusukun mu ang yay tukaw rang nabalay tung isip ni bai mung ti Luisa, durua ni nanay mung ti Eunice[†] ig nagasiguruu ang maning ka tia yang pagtaraligen mu.

Nagapademdem Na Ti Timoteo Ang Paderepan Nang Pirmi Yang Abilidad Ang Ipinakdul Yang Dios Tung Anya (1:6-7)

⁶ Ya ra kay nagatengeran na ang maktel yang isipung magpademdem da tung nuyu ang kung tung apuy pa, kayawan mung pirmi yang abilidad ang atiang ipinakdul yang Dios tung nuyu ekel tung pagdeenu tung nuyu atiang pagpiliku tung nuyu tung publiku ang yaway eklanung papgesen ta katengdanan mu[‡]. ⁷ Yay pirming paderepan mu ay kipurki pinatiniranita ra mananging yang Dios tung Espiritu Santo belagan ang maganing ang para ita patalaway na, kung indi, ang para ita paktelay nang magtuman yang nagipaubra na tung yaten kag yadwa pa ang para ita paeyangay na ta ipaggegma tang ustung mga masigkatau ta kag yaklu pa ang para ita tawangay nang magsuspindi tung sadili ta.

Nagapaktel Na Yang Isip Ni Timoteo Ang Indi Enged Ikaeyak Na Yang Matinlung Balita Pati Tanya Mismung Nagakalabus (1:8-12)

[†] **1:5** 1:5 Ikumpalar tung 3:15. [‡] **1:6** 1:6 Yay puiding nainabu duun tung Listra atiang primirung pagpilik ni Pablo tung anya ang katulad ka tung isinulat tung Mga Binuat-buatan 16:1-3. Ikumpalar tung isinulat na tung Primirung Timoteo 4:14 ang yay puiding binuat tung ni Timoteo tung dumang uras atiang duun da tanya tung Efeso baklu papgesay na ta katengdanan na duun.

⁸ Kapurisu, Timoteo, india magekel ta kaeyak mung magparakawutun yang bitala ni Ginuu ta. Pati yuu tani ang nagakalabus natetenged tung pangerenganu tung anya, indiaw ka ikaeyak mu, kung indi, bilugun mu yang isip mung magpakigsasa tung yeen ang magpapinitinsia arangan da ilem tung Matinlung Balitang naang nagipagpakawut ta ang yang Dios mismu yay magpaktel tung nuyung magagwanta. ⁹ Kipurki yay nagtapnay tung yaten ig nagimbitar ang para maging mga tauanita ra anyang limpiu yang pagpangabui ta. Yang pagtapnay na tung yaten, belagan natetenged tung mga buat-buat tang matinlu, kung indi, sigun ilem tung sadiling planu na ig tung kaneeman na. Disti pa atiing anda pay naimu, yay nagaplanu na kang laging buaten ekel tung pagtalus ni Jesu-Cristo. ¹⁰ Ang pagkatapus, simanyan ang mga uras ang naa, yang kaneeman nang atia, ipinagpabunayag na ra ekel tung pagingtau ni Jesu-Cristo ang ya ray nagyaring Mananapnay tung yaten. Bilang dineeg na yang pudir yang kamatayen ig ekel tung Matinlung Balitang nagipagngel tung mga tau, ipinasanag na kung ya pa agaring maeyangan yang mga tau ta ipagpangabui nirang baklu simanyan ang yang pakawutun na, maging banal da. ¹¹ Yuu mismu ay tinulduk na ang yang balitang atia ya ray ipagpakawutu tung mga tau, bilang pinilikaw anyang maging sasang apustul nang mangerengan tung anya ig sasa kang manigtulduk natetenged tung kamatuuran ang atia. ¹² Ya ra man nganing ay nagatengeran na ang nagapasaranaw ra ta mga pinitinsiang mga

maning taa. Piru indi ra ka enged nagikaeyaku. Kipurki sunaduu rang pisan yang pinagtaliganu. Kapurisu, dakulu yang kumpiansaw tung anya ang kayanan nang amligan yang Matinlung Balitang naang itinalig na tung yeen[§] ang asta kawutun da ilem yang uras ang ipaglekat na.

Nagapaprusigir Nang Magusuy Tung Plata-purmang Durug Kapulidu Ang Itinulduk Na Tung Anya (1:13-14)

¹³ Yang ipinagtulduku tung nuyu atiing prim-iru kaministiran ang yay buaten mung pitik ang pausuyan mu. Amligan mu ta mupia yang kamatuuran ang atiang durug kapulidu. Yang pagamlig mu, eklan mu tung pagtaraligen mung mabaked tung ni Jesu-Cristo may tung paggegma mu tung anyang bugus. ¹⁴ Yang Matinlung Balitang atiang ipinagpiar yang Dios tung nuyu, amligan mung amligan ta mupia ekel tung tawang yang Espiritu Santong pagpakeen tung yaten ugud indi malaktan ta belagan tamang nagitulduk.

Nagasambit Na Yang Tawang Ni Onesiforo Tung Anya (1:15-18)

¹⁵ Nagaskeanu ra ang ibinalita ra tung nuyu ang durung mga putul tang taga asan tung sinakepan yang Asia ang namanalyud da ilem tung yeen ang namagingwara. Pati pala ti Figelo, durua ni Hermogenes, ya ka. ¹⁶⁻¹⁷ Maayen ilem

§ 1:12 1:12 “kayanan nang amligan yang Matinlung Balitang naang itinalig na tung yeen” tung bitalang Giniriego, puidi kang maning taa: “kayanan nang amligan yang sadiliu ang ya ray itinaligu tung anya.”

ti unگوی Onesiforo. Gustuu ang yang pamilya nang nabutwan asan tung Efeso pakaayenen da ta mupia ni Ginuu ta. Kipurki muyamuyang paktelen na yang isipu. Maskin yuug kekedked ka man tung kadina, indiaw ka enged ikinaeyak na, kung indi, pagkawut na tani tung Roma, atiang lagi pinaderepanaw ra anyang pinagsagyap ang asta naitaw ra ka enged anya.¹⁸ Natetenged tung binuat nang atia tung yeen, gustuu ang tanya balesan da ta mupia ni Ginuu ta tung uras ang ipanginsapu na tung yaten ang mga tauan na*. Asta yang tanan ang pagparadagen-dagenen ni unگوی tung yeen atiang asanaw pa tung Efeso, baskin yawa, nabilugan mu ra ka.

2

Kaministiran Ang Intriga Ni Timoteo Tung Duma Yang Ipinagtulduk Ni Pablo Tung Anya (2:1-2)

¹ Kapurisu, Timoteo, ta yawang maning pa tung anaw, kumus pagkinapulitayamu ra ni Jesu-Cristo, ya ray pirming taligan mung magpaktel tung nuyu ang para makayanan mung tumanen yang ipinagpiar na tung nuyu. ²Yadwa pa, yang kumpurming ipinagtulduku tung nuyu ang ya ra kay kindengan yang dakeleng mga tau ya si ay itulduk mung ipiar tung mga aruman mung pagatelengan mung talagang mataligan mu ig

* **1:18** 1:18 Kung natetenged tung panginsapu ni Ginuu tang magbales, ikumpalar tung isinulat na tung 4:8 may tung 2 Corinto 5:10.

nagakdekan mu ra kang lagi ang maske kang magtulduk tung duma ang ya si kay piaran nira.

Nagapaktel Na Yang Isip Ni Timoteong Magagwanta Tung Mga Pinitinsia (2:3-13)

³ Magpakigsasaa ra engaged tung yeen ang magagwanta tung mga pinitinsiang nagagakdan ta arangan da ilem tung ni Jesu-Cristong pagakegngan ta*. Pakbunga tung sasang maayen ang sundalu ang pagaragwantaen kang lagi tung mga pinitinsia. ⁴ Anda ngani ay sundalung paglaban ang magpakilaket pa tung mga pagurubraen ang anday kalalabten na tung pagralabanen na. Ay yang gustu na ang tanya mauyunan engaged ta mupia yang kapitan na ang ya ka man ay nagsakada tung anyang magsundalu†. ⁵ Pariu ka tung sasang manigkayam. Kung indi na disiplinaen yang sadili nang magusuy tung tanan ang mga riglamintu yang kayam, indi ra ka engaged padengegan ang pakdulan ta primyu‡. ⁶ Yang sasang manigluak ang pagpakabedlay tung pagruluaken na, magkabagay kang tukaw ang magpakinawang tung pinakabedlayan na§. ⁷ Atia,

* **2:3** 2:3 Binalikan na yang isinulat na tung 1:8. † **2:4** 2:4 Bilang ti Timoteo indi engaged magpalingalag tung mga pagurubraen ang anday kalalabten na tung nagipauba ni Ginuung Jesus tung anya. ‡ **2:5** 2:5 Bilang dapat ang disiplinaen ni Timoteo yang sadili nang magintindi ta mupia tung tanan ang mga pasais ang nagipausuy ni Ginuung Jesus tung anya ugud tung uri mapadengegan nang belsan ta maning pa tung primyung durug tinlu. § **2:6** 2:6 Bilang kung gustu ni Timoteo ang pakdulan ni Ginuu ta ta ibles nang maning pa tung sasang primyung durug pisan agkatinlu, kaministiran ang magpakabedlay ka tung pagpaturuwulun na tung anya.

Timoteo, kung paneem-neeman mu ta maayen yang ipinananglitung atiang tulu, paeyangana ra ni Ginuu ta ta ipagintindi mu tung linegdangan na ang para maskean mu kung unu pay dapat ang buaten mu.

⁸ Ang para kementel yang isip mung magagwanta tung mga pinitinsia, pirming pademdeman mu yang napanawan ni Jesu-Cristo ang maskin napasas tung kamatayen, piru binui si kang uman yang Dios ang pinaliit tung mga minatay. Pademdeman mu ka ang tanya ka man yang kanubli ni Adi David ang pinilik yang Dios ang maggaraemen tung bilug ang kaliwutan. Ya ray kamtangan yang Matinlung Balitang naang nagipagpakawutu tung mga tau. ⁹ Magagwantaa ay kipurki, maskin pagpapinitinsia natetenged tung pagpakigkuntra yang дума tung Matinlung Balitang naang nagipagpakawutu ang asta yuu ra pakulungay nira ang kuari sasang lain ang tau, nagaskeanu ang belagan kulung yang bitala yang Dios, kung indi, nagipagpakawut pa ka engaged ta дума. ¹⁰ Kapurisu ya ray nagipagagwantaw tung tanan ang mga kaliwaganung naa arangan da ilem tung mga taung pinagpilik da kang lagi yang Dios, ugud pati tanira, matultul da ka engaged tung kalibrian ang ipinagtukud ni Jesu-Cristo ig mapagpasapen da ka tung anyang asta tung sampa duun tung pagatiniran nang durung pisan agkasusulaw. ¹¹⁻¹³ Purisu magagwantaita ka engaged kipurki pademdeman ta ra kanay yang sasang pirming nagipagkesen-kesen tang mga tumatalig ang talagang matuud ka man ang maning taa yang palaksu na:

“Kumus damayita ra tung ni Jesu-Cristong nap-
 atay*,
 Damayita ra ka tung anyang magbungkaras†.
 Kumus pagagwantaita tung kumpurming
 nagapasaran tang mga kaliwagan,
 Magkasira-siraanita ra ka tung anyang mag-
 garaemen‡.
 Piru kung alimbawa, magingwaraita tung anya§,
 Tanya si kay magingwara tung yaten*.
 Kung magluaita rang indiita ra mataligan na,
 Tanya mataligan tang magtuman da ka en-
 ged yang nagataligan ta tung anya.
 Kipurki indi ka enged maimung maisu-
 lan na yang pinangakuan na tung
 yaten.”

*Nagapaprusigir Nang Magpabung Tung
 Sasang Manigubrang Anday Maeyakan Na Tung
 Nagaubra Na (2:14-26)*

14 Yang mga bagay ang atia, ipademdem mung
 ipademdem tung mga aruman mung atiang
 nagapangugyatan mu†. Paamanen mu ra ka
 dayun tung katalungan yang Dios mismu ang
 indi ra enged magtagam ta pakigdiskusiun ang

* **2:11-13** 2:11-13a Bilang atiang pagtalig ta tung anya, tinalyuran
 ta ra yang dating mga ubra-ubra tang malalain. Ikumpalar tung
 Roma 6:8. † **2:11-13** 2:11-13b Katulad tung isinulat na tung
 2:8 sigun tung pagkabui si kang uman ni Jesu-Cristo. ‡ **2:11-13**
 2:11-13k Katulad ka tung inaning na tung 2:8 natetenged tung
 paggaraemen ni Jesu-Cristo tung uri. § **2:11-13** 2:11-13d
 Maskin alimbawa ilem, piru puiding magabir. * **2:11-13**
 2:11-13e Mateo 10:33; Lucas 12:9 † **2:14** 2:14 Bilang ya ra
 yang mga taung piaran ni Timoteong magtulduk tung duma ang
 sinambit tung 2:2.

pakinitan natetenged tung rilyun. Kipurki andang pisan ay pakawutun nang matinlu, kung indi, asan da nga talang tung kamatuuran yang pamamati. ¹⁵ Ta yawa, Timoteo, magpaderepa ang yawa sasang taung magluang aprubadu ra yang Dios ang talagang mataligan na. Magpabunga ra tung sasang manigubra ang anday dapat ang maeyakan na tung ubra na. Bilang puliduen mung puliduen yang pagwaraswasen mu yang kamatuuran ang para pirling usuy tung pitik.

¹⁶ Likayan mung likayan yang mga diskusiun ang atiang buat na pa natetenged tung Dios ang anday katumuyan na. Ay kipurki kung tinu pay magpaintra asan, mas pa ka enged ang maplekan ta ipanggalang na tung Dios may tung kalelyagan na. ¹⁷ Kag yadwa pa, yang nagitulduk yang дума tung mga tau, may apiktar na tung pamamati ay maning pa tung bakukang ang sigi ra ilem yang pagkabkab na. Katulad da asan tung nagitulduk ni Himeneo[‡] durua ni Fileto. ¹⁸ Kumus tinalyuran da nira yang kamatuuran ang ipinagpabunayag yang Dios, nangatalang da. Ay yang nagitulduk nira tung mga tumatalig ang yang pagpabui sing uman yang Dios tung mga

[‡] **2:17** 2:17 Sinambit kang lagi ni Pablo tung 1 Timoteo 1:20.

patay, nainabu ra§. Purisu yang luluuan na, asan da nga paguluay nira yang isip yang dumang mga tumatalig kung ay ray tamang nagitulduk ang panangden nira. ¹⁹ Piru maskin pang may mga taung mga maning tiang pagturuldukun ta bukli, yang kamatuuran ang naang nagusuyun ta, indi ra ka enged maguman kipurki maning pa tung sasang mabaked ang pundasyun ang panielan ta balay ang dakulu ang indi ra enged matandeg-tandeg. Katulad tung sasang pundasyun ang may mga bitalang iginurit, yang maning pa tung pundasyun ang naa ya ka ang maning taa yang kamtangan na:

“Nagailalang nagailala ni Ginuu kung tinu pay talagang anyang matuud*.”

May sam bilug pang maning taa yang nagianing na:

“Kung tinu pay pagpailala ang tanya pagpalalang da tung ni Ginuung Jesus, dapat ang butwanan na yang mga pagurubraen nang malalain†.”

²⁰ Nagaskean ta ang tung balay ang dakulu ang pagistaran ta sasang manggaranen, sari-saring garamiten. Belagan ilem ang may mga

§ **2:18** 2:18 Puiding maning taa yang palaksu yang itinulduk ni-rang atii. Atii unung pagtalig yang mga tau tung ni Jesu-Cristong namapatapnay, inimaklu ra yang Dios ang yang kaalimbawaan nira, maning pa tung binui na si kang uman. Ig disir, yang lagpakan na, anda ra unu ay elatan nira ang yang mga tinanguni nira pabungkarasen pa yang Dios tung uri. PARIU ka ilem tung pagirintindien yang duma duun tung Corinto ang yang mga patay unu, indi ra unu mabui si kang uman (1 Corinto 15:12-20).

* **2:19** 2:19a Mga Bilang 16:5; Juan 10:14-15; 1 Corinto 8:3

† **2:19** 2:19b Mga Bilang 16:26-27

garamiten ang bulawan may landuk ang salapi, kung indi, may mga garamiten ka asan ang ayu yang pinamuat, may asan kang tanek ang kaluntani yang pinamuat. Yang mga garamiten ang atiang mamaalen, pagagamit tung may dakulung bagay. Yang mga panigunda, pagagamit tung pastikular ka ilem. ²¹ Yang lagpakan na tung yaten ang pagpaturuwulun tung ni Ginuu ta, kung tinu pay mamlek tung mga ubra-ubra nang mga malalain, mambung da tung sasang garamiten ang ya agitiganaay yang may balay ang para magamit na tung may mga dakulung kantidad na. Ay simpan dang gamiten na tung maskin unu pang ubraay ang matinlu. ²² Kung gustu mung magkamaningana ra ta maning tia, tay puis, kung unu pay mga kalelyagan yang mga masigkasultirus mung yay kadagmitan ang gustu nirang papsawan, ya rag panlaksuay mung likayay‡. Yang sikaren mu ang yawa pirling magbuat yang magkatama tung pagterelengen yang Dios. Magpaitaa ka ang yawa sasang mataligan§ ig maginegmaena tung mga masigkatau mu, ig durung kalelyag mu ang yamung magpurutul asan pirmiamung maguruyunan ta matinlu. Ya ray sikaren mu yang tanan ang atia, kasiraanamu ra ka yang

‡ **2:22** 2:22a Unu pa wasung mga ubra-ubraay ang nagaisip ni Pablo taa? Belagan ilem yang mga malalaway, kung indi, puiding asan da ka ta pagpakigbatikus, asan da ka ta nagaplekan ta pagkaamumu nirang indi magpauray ang katulad ka tung sinambit na tung 2:23-24. § **2:22** 2:22b “ang yawa sasang mataligan puidi kang ang mabaked yang pagtaraligen mu tung Dios.”

kumpurming pagambay tung ni Ginuu ta ang yang lusu tung isip nira ang tanira piring magtuman yang nagauyunan na.

²³ Piru likayan mung likayan yang mga diskusiun ang anday kapulutan na ay nagaskean mu ra ka ang ya ray makaling makanayan ta suruayen. ²⁴ Ay ta yaten ang pagpaturuwulun tung ni Ginuung Jesus, dapat ang indiiita engaged magpakigsuay tung mga tau, kung indi, dapat magpakaamumuita maskin tung ninu pa, maskeita kang mamadbad ta isip tung luay-luay ilem ang pametang-betang ig mapinaurayenita ka ta kinaisipan. ²⁵ Bilang kung balawaganita ra nganing ta mga taung pagpakigkuntra tung kamatuuran ang nagitulduk ta, kaministiran paamumuan ta ta matinlu ig tagaman tang sugpatan ta luay-luay. Basi pa ra ilem ang may uras ang kawutun ang tanira paeyangan da yang Dios ta ipagsugat nira tung pagkuruntraen nirang atia ang asan da ka dayun magpauyun tung kamatuuran. ²⁶ Balang da ilem asan da ka nga manmanay ang magpapuklut da tung maning pa tung laang ang itinaken ni Satanas ang ya ray nagdeep tung nira ang para magtuman da yang kalelyagan na.

3

Nagapabantay Na Ti Timoteo Natetenged Tung Sistima Yang Mga Tau Tung Uri Ang Durug Kalain (3:1-9)

¹ Timoteo, naawa may sasang bagay ang yay dapat ang intindien mu ta maayen. Baklu maglekat ti Ginuung Jesus, may uras ang kawutun

ang durug liwag. ² Yang ipagliwag na, magkamaningan da ta maning taa yang sistima yang kadaklan ang mga tau. Asan da ta mapinagpanadili, asan da ka ta durug kainamlukun tung kuarta, asan da ka ta durug kapinabugalen ang yang mga kulu nira pagdakul dang subra, asan da ka ta durug kapinalandawen tung mga aruman nira, asan da ka ta mapinagduminar, asan da ka ta mabinatukun tung mga ginikanaan nira, asan da ka ta anday utang nirang kaneeman maskin tung Dios, maskin tung mga masigkatau nira man ngani, asan da ka ta naplekan da ta panggalang nira tung Dios ang anda ra kay pageled tung anya. ³ Asan da ka ta mga taung maskin pang sadiling pamilya nira, indi ra engaged eyangan ta gegma na tung nira, asan da ka ta mga taung rangga yang mga isip nirang indi ra engaged mabulungan, asan da ka ta mapingaranga ta dengeg, asan da ka ta mga taung indi engaged magegtem tung mga sadili nira, asan da ka ta mga taung andang pisan ay pasunaid nira tung mga taung nagapapinitinsiaan nira, asan da ka ta mga taung maskin may matinlung buat-buat, aglalawayan da ka engaged nira. ⁴ Asan da ka ta may pagkatraidur na tung mga aruman na, asan da ka ta mapinalangaasen ang indi engaged masagangan ang magpasubu tung anday kalalabten na, asan da ka ta may kulu nirang duminakul da ta subra ang kanisip nira sagad da tung tanan ang bagay, asan da ka ta mga tau ang yang nagapagamenan ta mga isip nira belagan da yang Dios, kung indi, ya ra ilem yang sadiling kalelyagan nirang papsawan. ⁵ Yang mga taung

maning tia, pamagpaita-ita ra ilem ang tanira pamagtuu ka tung Dios, piru bistu tung mga ubra-ubra nira ang indi ra ka enged pagpagaem tung anya ang para paktelen na ra rin ang magtuman yang kalelyagan na. Purisu kung mapanawan mu yang mga taung mga maning tia, indi mu enged pakigsasaan. ⁶ Nagapabantaya rang lagi yeen ay kipurki maskin numaan may mga manigtulduk ang pamagbuat da ta magka-pariu ka tung mga maning ka tiang pagurubraen. Kipurki durug kaansianung magarmunia tung may mga balay ang basta makled ilem ang para magaral da unu natetenged tung bitala yang Dios buat. Yang katuyuan enged nira, ya ra yang mga baway ang erekel-ekelan ta kulu ang basi pa ra ilem madayaan da nirang papanangeren tung kumpurming nagitulduk nira. Malpes da ilem ang makumbinsir nira, ay teleb dang lagi ta kasalanan yang mga baway ang atia ig dereegen yang mga kalelyagan nirang sari-sari ra ilem. ⁷ Maskin pirmi ra ilem ang pamagpatulduk yang mga baway ang mga maning tia, piru indi ra ka enged maimung mabilugan nira yang kamatuuran. ⁸ Katulad ka tung ni Janes durua ni Jambres atiang tukaw ang namagpakigkuntra tung ni Moises*, yang mga manigtulduk ang atiang nagipabantayu tung nuyu pamagpakigkuntra ka tung kamatuuran ang naang nagipagpakawut ta. Ay ya pa agari, maning pa tung nalubuk da yang

* **3:8** 3:8 Yay aran yang mga manigurasiun ang atiang namagpakigkuntra tung ni Moises duun tung katalungaan ni Paraon ang sinambit tung Exodo 7:11-22; 8:7-19.

mga isip nirang naplekan da ta pagintindi nirang matandes. Tinalyuran da ngani yang Dios ang belag dang bagay ang piaran na pang magturu-dukun tung duma ay natetenged yang kamatuuran ang liit tung anya tinalyuran da nira. ⁹ Piru maskin pamagpakigkuntra ka man tung kamatuuran, indi enged magumitung masyadu yang pagurubraen nirang atiang malalain. Kipurki maintindian da ka enged ta kadaklan ang yang mga taung atia nakabusan da ang katulad ka tung na Janes ni Jambres.

Nagapaprusigir Nang Magpadayun Yang Pagparanangeren Na Tung Kamatuuran Ang Pinagaranan Na Ang Ya Ra Kay Pinaginetegan Yang Isip Na (3:10-17)

¹⁰ Piru ta nuyu, Timoteo, natetenged tung pagpakignunut mu tung yeen, nabilugan mu ra kung unu pay ipinagtulduku, kung unu pang klasiay yang mga ugaliu, kung unu pay sinikaru, kung ya pa agari yang pagtaraligenu tung Dios, kung ya pa agari yang pagparaurayenu tung mga tau, kung ya pa agari yang paggeregmaenu tung nira, ig kung ya pa agari yang pagaragwantaenu tung mga pinitinsiang ipinamakdul-pakdul nira tung yeen. ¹¹ Pariu ra atiang dineeg-deeganaw ra ta mga tau duun tung Antioquia, magdasun duun tung Iconio, magdasun pa duun tung Listra, ang duru ka man agkalelbat yang inagumanu. Piru kada dineeg-deeganaw, ipinalibriaw ra ka enged ni Ginuu ta†. ¹² Maski nganing tinu pa, kumpurming tinu pay

† **3:11** 3:11 Mga Binuat-buatan 13:50, 14:5-6, 14:19

malelyag ang magurusuyun tung nagauyunan yang Dios natetenged tung pagpakigkapulit na tung ni Jesu-Cristo, ya ka, talagang mapasaran ka ta padeeg-deeg‡. ¹³ Kung natetenged tung mga malalain ang mga taung mga maning tia may yang mga manigtulduk ang mga mandarayang atiang nagasambitu, madulangan dang madulangan yang pagkamalain yang pagkatau nira. Bilang dayun-dayun da ilem yang pagdarayaen nira tung mga tau ig dayun-dayun da ka ilem yang pagpadaya yang kumpurming pagintindi tung nagitulduk nira. ¹⁴ Piru maskin maning tiay mainabu, ta nuyu, Timoteo, idayun mu yang pagparanangeren mu tung kamatuuran ang pinagaralan mu ang ya ra ka dayun ay pinagnetegan yang isip mu ang talagang yay matuud. Kipurki yaming nagturuldukon tung nuyu, sunadu mung pisan ang talagang mataliganami nuyung magtulduk yang pulus matuud. ¹⁵ Kag yadwa pa, nagademdeman mu pa ka siguru ang disti pa atiang paran-parana pa, nagaintindian mu ra yang bitala yang Dios ang ipinagpasulat nang tukaw§, ang duun da ka nga tultulay mu kung ya pa agaring magkatinira ra yang kalibrian mu ekel tung pagtalig mu yang sadili mu tung ni Jesu-Cristong nagpatapnay*. ¹⁶ Yang tanan ang atiang ipinagpasulat yang Dios,

‡ **3:12** 3:12 Ikumpalar tung Mateo 16:24, Juan 15:20, Mga Binuat-buatan 14:22. § **3:15** 3:15a Bilang ya ra yang nagguguuyan ang Dating 'Ipinagpakigpaigu', magimpisa tung Genesis ang asta tung Isinulat Ni Malakias. * **3:15** 3:15b Ikumpalar tung Lucas 24:25-27; 24:44-47; Juan 5:39b, 46; Mga Binuat-buatan 17:3, 11.

ya ipaeyangay na tung isip yang kumpurming pinanuwul nang magsulat. Purisu durug tinlung gamiten ang para asan da nga mamaresmesay ta kung unu pay tamang nagitulduk, ig asan da ka nga maladmaray ta yang mga kamali ta, ig asanita ra ka nga tادلengay yang Dios, ig asanita ra ka ngaugyatay na kung ya pa agari ita magbuat yang magkatama tung pagterelengen na. ¹⁷ Yang katuyuan na tia ay ugud yang sasang pagpaturuwulun tung Dios† asan da magluang simpan dang pisan ang manirbian tung anya natetenged biasa rang magtuman da yang maskin unu pang mga ubra-ubraay ang matitinlu.

4

Agtuwulun Na Ti Timoteong Magprusigir Enged Tung Pagparakawutun Na Yang Kamatuuran (4:1-8)

¹ Timoteo, naawa enged yang nagituwulu tung nuyu tung katalungaan yang Dios mismu durua ni Jesu-Cristo ang ya ra ka man ay magpatuwal tung tanan ang mga taung kawutan nang bui pa maskin patay ra man. Ya ray mainabu tung uras ang ipagpabistu na ra tung sadili nang magpalua yang paggaraemen na tung bilug ang kaliwatan. Purisu kung pawaya-wayaan mu yang nagituwulung naa tung nuyu, pamanena rang lagi yeen, talagang siguradung patuwalena ra anya. ² Ya taa yang nagituwulu

† 3:17 3:17 1 Timoteo 6:11

tung nuyu. Prusigiran mu enged yang pagparakawutun mu tung mga tau yang kamatuuran, maskin malelyag ang mamati kag indi, ta yawa, magalistua ra ka enged ang magpanggel tung nira. Kung may nagatalang da tung kamatuuran u kung may pagbuat ta malain, tagaman mung painunukan ang binsiren yang isip na ang basi pa ra ilem mamanmanan dang indi ra magdayun. Paktelen mu ra ka dayun yang isip nang magbuat yang magkabagay ang dapat ang buaten na. Ugaring tung pagturbanen mu tung nagituwulung atia tung nuyu, eklan mu tung mga matinlung pasais ang ta yawa duruag kapinaurayen ang mapinarurusun ig pirming tama yang nagitulduk mu. ³ Ya ray dapat ang prusigiran mu ay kipurki may uras ang kawutun ang yang nagitulduk tang naang tama, indi ra maayunan ta mga tau, kung indi, mamandawal da ilem ta mga manigtulduk ang magpanggel tung nira yang kumpurming unu pay uyun tung isip nirang magngel. Yang nagipagsagyap nira tung mga taung atia, ay yang gustu nira mamagpapsaw ra ilem tung sadiling kalelyagan nira. ⁴ Bilang yang kamatuuran ya ray panalyuran nira, pagkatapus yang mga pasamintu ta mga masigkatau ka ilem nira ya pay pagamenan ta mga isip nirang asta mangatalang da. ⁵ Piru ta yawa, Timoteo, pirmiarang magsuspindi yang sadili mu ig patentenen mu ka yang isip mung magagwanta tung mga kaliwagan ang magpasar tung nuyu. Prusigiran mu yang pagparakawutun mu tung mga taung indi pa nagatultul tung Matinlung Balitang naa

natetenged tung kalibrian ang ipinagtukod ni Jesu-Cristo. Yang gustuung ianing, talusun mu enged yang tanan ang ipinagpiar na tung nuyung ubraen.

⁶ Timoteo agtuwuluna ra nganing yeen ta maning tia ay ta yeen tanya, yang kaalimbawaan yang kabuiung naa, maning pa tung irinemen ang ya ra agibukbukay tung sasang nagidasag ang para makumplitu ra. Ay alenget da yang uras ang ipagpablagu ang ya ray uras ang ipagkumplituu yang pagirintrigaenu yang sadiliu tung ni Ginuu ta*. ⁷ Kung natetenged tung pagparakawutunu yang Matinlung Balita tung mga tau, pinagpaawatanu enged ta mupia ang katulad ka tung pagpaawat yang sasang maniglaksung paglaban tung karira. Kung natetenged tung pagturumanenu yang gustu yang Dios ang ubraenu, pinagtalusu ra ang katulad ka tung sasang maniglaksung nagpasapung da. Kung natetenged tung kamatuuran ang liit tung Dios ang nagapananged ta, pinagamliganu ta mupia ang para indi enged malaktan ta nagitulduk ang belagan tama. ⁸ Numaan katulad tung sasang maniglaksu ang nandeeg da tung karira ang ya ray padengegan ang pakdulan ta primyu, yuu may sasa kang maning pa tung primyung nagielat tung yeen ay natetenged tung panirbianu tung ni Ginuu tang pirming inusuyu yang magkatama. Anday dumang magpakdul tung yeen, kung indi, tanya mismu tung uras ang ipanginsapu na tung mga tauan na ang yang pagparakdulun na ta maning pa tung mga

* **4:6** 4:6 Filipos 2:17

primyu tung nira magkatama ilem ang pisan. Belagan ka ilem yuu ay pakdulan na, kung indi, pati yang kumpurming tinu pay pagmaal tung anya ang ya ra ka nganing ay pagyenet-yenetan nang maglekat.

Nagapaprusigir Nang Magimpurta Rang Mangay Duun Tung Anya (4:9-13)

⁹ Timoteo, maimu ilem, magimpurtaa rang mangay tani tung yeen. ¹⁰ Ay kipurki ti Demas[†] binutwananaw ra ka ilem anya ang naniaw ra tung pangalang-alangan. Ay unu pa, ipinalusu na ra yang pangkaliwutan ka ilem. Purisu duun da minangay tung Tesalonica. Ti Cresente tanya, anda ka tani numanyan ay minangay ra duun tung Galacia. Asta ti Tito, ya ka, duun da minangay tung Dalmasia. ¹¹ Anday dumang ugpuu tani, kung indi, ti Duktur Lucas ilem. Kung manganinga ra nganing tani, ti Marcos, yay takluyun mung panuntun. Kipurki tanya durug katinawangen tung yeen[‡]. ¹² Ti Tikiko tanya, tinuwulu rang mangay asan tung Efeso[§]. ¹³ Asta yang panlamigu pala, Timoteo, kung mangaya ra nganing tani, patigayunan mu ra kanay ang takluyun duun tung balay ni unguoy Carpo duun tung Troas ay duun tung balay na

[†] **4:10** 4:10 Sinambit da kang lagi ni Pablo tung Colosas 4:14 ig tung Filemon 24, bilang ipinailala na rang yay sasang katabyang nang nagparakawutun yang Matinlung Balita. [‡] **4:11** 4:11 Ikumpalar tung sinambit tung Mga Binuat-buatan 13:13 may tung 15:36-40. [§] **4:12** 4:12 Ti Tikiko puiding pinapagekel ni Pablo yang sulat ang naa ang para iated na tung ni Timoteo duun tung Efeso. Ikumpalar tung Efeso 6:21-22 may Colosas 4:7-8.

nga butwanayu. Asta mga kasulatan ang yag lululun, eklan mu kang patigayun, kapin da engaged atiang mga ulit ang nagkarasulatan*.

Nagipabantay Na Tung Ni Timoteo Yang Sasang Taung Nagaranan Tung Ni Alejandro (4:14-15)

¹⁴ Ti Alejandro[†] ang atiang manigpanday ta landuk, binuatanaw ra anya ta durug kalain. Yang taung atia belsen ni Ginuung Jesus natetenged tung binuat nang atii tung yeen. ¹⁵ Purisu pati yawa, magbantaya ka kipurki nagkuntra ra ta mupia tung balitang naang nagipagpakawut ta.

Dakulu Yang Pagtalig Na Tung Ni Ginuung Jesus Ang Magpakigsasa Tung Anya Tung Kaliwagan (4:16-18)

¹⁶ Atiang primirung pagdipinsaw tung sadiliu tani tung katalungan yang mga usgadu, andang pisan ay nagkereng tung yeen, may sam bilug,

* **4:13** 4:13 Atii kanay, anda pay mga libru. Yang pinangkelan nira ta pagsulatan, ya ra yang kapungul yang sasang ilamunun ang paganingen nirang 'papyrus'. Yag paluay nirang asta magdalanu. Pagnasulatan da, yag lululunay. Yay kadagmitan ang nagagamit nira ay baratung alangen. Yang sang klasing pagsulatan nira, ya ra yang ulit ta kambing ubin karniru. Ya agipalanguay nirang dalanuay baklu pagsulatay. Yay pagsulatan ang mabuay ang marangga. Purisu mas maal. † **4:14** 4:14 Atii kanay, duru-durung mga tau ang nagaranan tung ni Alejandro. Purisu indi ta masiguru kung tinu pang Alejandroay ang sinambit na taa kung ti Alejandrung atiang sinambit na tung 1 Timoteo 1:19-20 u kung ti Alejandrung atiang sam bilug ang sinambit ni Lucas tung Mga Binuat-buatan 19:33-34 u kung duma pa ka engaged ang Alejandroay.

kung indi, pinawayaanaw ra ka ilem nirang tanan ang ipinaalang-alang. Basi pa ra ilem ang indi ra idata yang Dios tung nira. ¹⁷ Piru maskin pa maning tia yang nainabu, ti Ginuu ta tanya, ya ray nagpakigsasa tung yeen ang nagpaktel ang asta duun dang pisan nga talusayu yang pagparakawutunu yang Matinlung Balita. Ay duun da ka nga pagngelayu yang mga taung taga sari-saring nasyun ang namamati tung ipinanuwalu tung pagpabistaung atii. Tung uras ang atii, nalibriaw ra tung dakulung karisguan ang yang kaalimbawaanu maning pa tung yuu duukay tung nganga yang sasang liun. ¹⁸ Kapurisu duun da mas pang duminakul yang pagtaligu tung ni Ginuu ta ang yay magpalibri tung yeen tung maskin unu pang malalainay ang buaten tung yeen ig siguradung asikasuenaw ra ka anyang asta kawutunu yang paggaraemen na duun tung langit. Purisu, tanya ray dayawen tang dayawen ang asta tung sampa ang anda enged ay katapus-tapusan na. Talagang yay magkabagay rang pisan tia.

Yang Pagtapusan Yang Sulat (4:19-22)

¹⁹ Timoteo, ipakikumustayaw ra kanay nuyu tung ni Prisca duruang magkasawa ni Aquila‡ pati tung pamilya ni Onesiforo§. ²⁰ Kung ti Erasto yay gustu mung pabalitaan, duun ka nabutwan tung Corinto. Ti Trofimo tanya, duun da ilem ibutwanayu tung Mileto ay pagbalatian.

‡ **4:19** 4:19a Mga Binuat-buatan 18:1, 18, 26; Roma 16:3; 1 Corinto 16:19 § **4:19** 4:19b Balikan yang inaning na tung 1:16-18 natetenged tung ni Onesiforo.

²¹ Timoteo, kung maimu ilem tung nuyu, magimpurtaa ra ka engaged ang mangay tani tung yeen baklu ra kawutay yang timpung igbaralyu.

Simanyan, yang gustu kang mamagpakikumu musta tung nuyu asan, ya ra ti Eubulo, ti Pudente, ti Lino, may ti Claudia, asta yang kadaklan ang mga putul tang mga tumatalig tani tung Roma.

²² Buinu, Timoteo, yang nagipagampu para tung nuyu ang pirming maktel yang isip mu ekel tung pagpakigsasa ni Ginuu ta tung nuyu. Pati yamung tanan ang mga tumatalig asan, nagipagampuamu ka engaged yeen ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman ni Ginuu tang Jesu-Cristong pagpadagen-dagen tung numyu.

Ya ra ilem tiay maaningu,

Pablo

**Yang Baklung Ipinagpakigpaigu
New Testament in Tagbanwa, Calamian**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tagbanwa, Calamian)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

7b428e71-b1e3-505c-8d33-c172c24b2fcd